

Мелих О. Валютно-курсова політика як індикатор фінансової безпеки України / О. Мелих // Фінансові ринки та інститути: Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції 7 – 8 грудня 2007р. У 2 – х томах. Т. 1. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2007. – С. 124 – 127.

Мелих Оксана Юріївна
аспірант кафедри фінансів
Тернопільського національного економічного університету

УДК 336.02

Валютно-курсова політика як індикатор фінансової безпеки України

У сучасну епоху розвитку процесів глобалізації та лібералізації господарського життя зростає роль валютних відносин, які виступають органічною ланкою фінансової системи, без якої неможливе здійснення державами зовнішньоекономічних зв'язків і їх повноцінне включення до глобального відтворювального процесу, та посилюється вплив валютної сфери на процеси, які протікають в реальному секторі економіки. За таких умов загострюється проблема фінансової безпеки держав.

Показники, які відображають динаміку валютного курсу, девальвацію (ревальвацію) національної грошової одиниці, обсяг валютних резервів та їх достатність, рівень доларизації економіки, ступінь довіри до національної валюти, характеризують не лише ефективність валютно-курсової політики країни, але і стан фінансової безпеки в цілому та її валютної складової – зокрема.

Таким чином, валютно-курсова політика, здійснюючи вплив на господарську систему країни в цілому, виступає одним із комплексних індикаторів фінансової безпеки держави.

Розробка курсової політики адекватної глобальним тенденціям особливо важлива для країн з трансформаційною економікою, в тому числі і для України.

Так, важка економічна ситуація в Україні на початку 90-х років та валютно-фінансова криза 1998 року особливо, підкреслили важливість

формування цілей, завдань валютно-курсової політики та правильного вибору методів і інструментів їх досягнення.

Недосконала політика валютного курсу, яка проводилась до 1998 року, загострила проблему фінансової безпеки України, про що свідчили девальвація національної грошової одиниці на 48% відносно долара США, скорочення обсягу міжнародних резервів до 1млрд.дол.США, що відповідало лише трьох тижневому покриттю імпорту та вказувало на загрозу подальшої девальвації національної валюти в майбутньому, і як наслідок падіння довіри до вітчизняної грошової одиниці [3].

За таких умов, з метою підвищення рівня фінансової безпеки України, постала необхідність перегляду цілей, завдань, методів та інструментів курсової політики. У 2000 році НБУ оголосив курс на досягнення стабільності національної грошової одиниці та відновлення довіри до неї. З метою досягнення вищезазначених завдань Центральний банк здійснив неофіційну прив'язку гривні до долара США на рівні 5,44 грн. занизивши її вартість. Істотна недооцінка національної грошової одиниці створила сприятливі умови для українських експортерів та підвищила їх міжнародну конкурентоспроможність. З метою підтримки офіційного валютного курсу Національний банк здійснював періодичні інтервенції на валютному ринку, проводив жорстке регулювання останнього й міжнародних потоків капіталу. Монетарна політика в даний час була повністю підпорядкована валютно-курсовій. Збільшення та зменшення грошової маси залежало від валютних втручань НБУ.

Обмінний курс гривні упродовж 2000 – 2005 років залишався стабільним. У 2005 році збільшення інфляційного тиску зумовило укріплення гривні на 4,8%, поряд із цим відбувалась лібералізація валютного ринку та міжнародних потоків капіталу. Протягом даного періоду зростання валових міжнародних резервів було вражаючим. Починаючи із дуже низького рівня - 1млрд.дол.США, вони досягли 25,9млрд.дол.США (станом на 1.09.2007р.). Тривалий період стійкості валютного курсу без несподіваних девальвацій

викликав збільшення довіри до національної валюти з боку громадськості. Однак фаза “дедоларизації”, через яку економіка проходить в даний час, є далекою від завершення. Так, незважаючи на те, що динаміка доларизації має низхідний характер (станом на 1.09.2007р. даний показник становив 26,1%), її рівень все ще досить високий [4]. Цьому сприяє низький ступінь розвитку фінансових ринків, за якого його учасники, з одного боку, не мають належних інструментів для інвестування вільних коштів, а з другого – не можуть залучити в необхідних обсягах і за прийнятною ціною довгострокові ресурси на внутрішньому ринку.

Все сказане вище, дає підстави дійти висновку, що, в цілому, валютно-курсова політика яка проводилась з 2000 року виправдала себе. Проте, хоча викладені вище події показують, що ситуація в державі змінилась в позитивну сторону, існує ряд викликів фінансовій безпеці держави, які слід вирішити в процесі реалізації курсової політики України. До них слід віднести: низькі відсоткові ставки за кредитами в іноземній валюті, в умовах жорсткої прив’язки національної грошової одиниці до долара США та недооцінки валютних ризиків зумовлених нею, підвищують їх привабливість та сприяють зростанню рівня доларизації української економіки; погіршення умов торгівлі внаслідок шоків на міжнародних ринках; приплив великих сум іноземного капіталу зумовлених розвитком процесів лібералізації фінансових ринків.

Тому, для нейтралізації вищезазначених загроз необхідно сформувати якісно нову валютно-курсову політику держави. Оптимальна зміна політики полягає в поступовому переході до більш гнучкого режиму валютного курсу, а в подальшому і до режиму вільного плавання. Такий підхід дозволить одночасно обмежити ризик збільшення інфляції і зменшити вплив зовнішніх шоків на реальний сектор економіки.

Література

1. Горшкова Н. Валютно-курсова політика: практичний досвід та рекомендації // Вісник Національного банку України. – 2007. - №1. – С.62-67.

2. Сухоруков А.І., Ладюк О.Д. Фінансова безпека держави. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192с.
3. <http://www.ier.kiev.ua>
4. <http://bank.gov.ua>